

099. Tweede Belgacomdictee (auteur: Rob Rondou)

(Invuldictee. Alleen de *gecursiveerde* woorden moesten worden geschreven.)

Kunst

Voorwaar een vlag die vele ladingen dekt. Ik neem jullie vandaag mee op een gevarieerde *esthetische* ontdekkingsreis. Kunst steunt op heel wat *pijlers*, en bij *enkele* daarvan – acht om precies te zijn – zullen we tijdens onze boeiende *excursie* even *halt houden*. Meer dan een zeer bescheiden *leidraad* wordt mijn uiteenzetting zeker niet.

Alleen al over literatuur zou ik met genoeg en eindeloos kunnen *uitweiden*. De mens onderscheidt zich *onder meer* van de *amoebe*, de *kabeljauw* en alle andere dieren door zijn merkwaardige vermogen tot schrijven.

Dat jullie hier vandaag *ten tweede male* deelnemen aan een *geraffineerd*, maar goedbedoeld spelletje pesten – ook weleens dictee geheten – is daarvan trouwens een mooie illustratie. Of jullie straks een kunststuk zullen kunnen afleveren, zal evenwel nog moeten blijken.

Sedert de uitvinding van de boekdrukkunst en de eerste *wiegendrukken* moeten uitgevers en schrijvers voor het verspreiden van hun *oeuvre* niet langer hun toevlucht nemen tot het met *monnikengeduld kopiëren* van manuscripten.

Hierdoor werd de wereld verrijkt met adembenemende *poëzie*: *postuum* gepubliceerde *sonnetten* van Shakespeare, ontroerende alexandrijnen, lichtvoetige *limericks*, Japanse *haiku's*, noem maar op. Daarnaast mogen talrijke biografieën, romans, novellen, *essays* en zelfs strips met recht en reden het etiket *kunstpublicatie* opgekleefd krijgen.

En wat te denken van muziek? Het artistieke vind je *evengoed* in ingetogen *strijkkwintetten* met oorstrelende *pizzicato's* als in *pathetische* symfonieën. Zowel ongeschoolde *jazztrompettisten* en *Jamaicaanse* vertolkers van authentieke *reggae* uit de verpauperde *getto's* van Kingston, als virtuoze *klavecimbelspelers* zijn in staat om te *fascineren* met ritme en harmonie.

Het meest *precieze* instrument is ongetwijfeld de menselijke stem. Denk maar aan een verbluffende *opera-aria*, gezongen door een begenadigde *mezzosopraan* of aan een meeslepende song van een *blueszangeres*.

Zelfs *synthesizers* en *akoestische* gitaren kunnen muzikamateurs bekoren. En of je nu een hele avond *gefuifd* hebt, thuiskomt van een rustgevend klassiek concert, of gewoon languit in de *canapé*, met een blinkend schijfje in je *compactdiscspeler*, luistert naar zwaarmoedige *cellosonates*, *gregoriaanse* gezangen of *agressieve hardrock*, wat zou leven zijn zonder muziek?

Een volgend tussenstation op onze kunstzinnige tocht is het domein van de dramatische expressie, een terrein waar zowel mimespelers als volleerde acteurs thuishoren. In het oude Griekenland stond de welsprekendheid of *retorica* hoog op de *waardeschaal* van *geapprecieerde* kunst: urenlange redevoeringen konden een publiek in extase brengen. In onze tijd worden we in het theater *getrakteerd* op ontroerende *eenakters*, hilarische *komedies* of op de *causerieën* van *cabaretiers* en voordrachtskunstenaars.

Zelfs in het wereldje van het amateurtoneel vind je *souffleurs* en *schminksters* in de weer; achter de *coulissen* kom je steevast terecht in een allegaartje van *rekwisieten* en prullaria.

Natuurlijk staan we uitgebreid stil bij de beeldende kunsten. De *neanderthalers* verrasten ons al met *muur- en rotsschilderingen*, en sedertdien heeft de mens zijn indrukken en diepste *zielenroerselen* onophoudelijk op plastische wijze vertaald.

Prachtige *aquarellen* van *hyacinten* en *dahlia's*, rubensiaanse schetsen van volslanke voluptueuze dames in natuurlijke staat of met indrukwekkende *decolletés*, *zeventiende-eeuwse* triptieken, prachtige *glas-in-loodramen* en *kubistische* pareltjes passeren even de revue, maar de menselijke tweedimensionale creativiteit is werkelijk *grenzeloos*: zo maken *bodypainting* en excentrieke *tatoeages* gebruik van de aparte kenmerken van het menselijk lichaam. *Graffiti* zijn uitgegroeid tot een aanvaarde kunstvorm en worden niet langer beschouwd als *doordeweekse* producten van verlopen vandalen. Sculpturen in marmer, hout of brons zijn de beklivende getuigen van hoe beeldhouwers door de eeuwen heen geïnspireerd *tekeergingen* met *beitels* en *polijstmiddelen*. Soms is de grens tussen kunst en degelijk handwerk moeilijk te bepalen: een beeldje, geboetseerd in *terracotta*, een artisaan geknoopt *smyrnatapijt*, *gekalligrafeerde* spreuken in *geëmailleerd porselein*, en zo meer.

Laten we de architectuur even onder de *loep* nemen. Geen enkele andere kunstvorm biedt een dergelijke *alomtegenwoordige* historische synthese, *tenminste* als het *stedenbouwkundig* beleid respectvol en oordeelkundig *te werk gaat*. Het spreekt vanzelf dat zowel Egyptische *piramiden* en *gotische kathedralen* als *cisterciënzerkloosters* in *renaissancestijl* en burgerhuizen uit de *jugendstil* *geklasseerd* worden, en dat er voldoende *budgettaire* ruimte moet zijn voor onderhoud en restauratie.

Een volgend *kapitteltje* raakt eventjes de *fysieke* kunstexpressie aan. Denk bijvoorbeeld aan een klassiek ballet, waarbij een *prima ballerina* in haar *roze tutuutje* sierlijk over de *bühne schrijdt* en daarbij wervelende *pirouettes* maakt; of aan een circusartiest die je verbaast met acrobatische *goocheltrucs*.

Misschien *wordt* je ooit de kans geboden om *live* te genieten van de *verrukkelijke* en halsbrekende salto's van een *gymnastiekkampioen* of om de *kür* van een *gracieuze schaatsster* op het spekgladde ijs te bewonderen.

Met genoeg *wijd* ik nu een apart hoofdstukje aan de fotografie. Vermits ik mij wil houden aan mijn onderwerp, zal ik het bewust niet hebben over *röntgenfotografie* of over de *nochtans* kunstzinnige beelden van *micro-organismen* onder de *elektronenmicroscopie*. Het is hallucinant dat een kiekje de werkelijkheid zo *correct* en *tezelfdertijd* zo genadeloos weergeeft.

Niet dat een *vakantiefotootje*, genomen met een ordinaire *polaroidcamera*, per definitie artistiek is, maar het is wel perfect in staat om onze *herinneringen feilloos* te ordenen. Het lijkt haast van een kinderlijke eenvoud, dat vangen van de realiteit met één druk op de knop, maar de *professionele* fotograaf moet met talloze factoren rekening houden *vooral* hij in het *diffuse* rode licht van de doka prachtige afdrucken aan het fixeerbak kan *onttoveren*.

Dankzij vrij goedkope *videoapparatuur* kan zowat iedereen actief *kennismaken* met ons volgend rubriekje: film. Met de handcamera in aanslag waant de grootste *dilettant* zich een bekwaam en onderlegd vakman die al heel wat eigen filmpjes heeft *geproduceert*. Wazige *onderzeese* opnamen of *hyperkinetische* bewegingen met de camcorder volstaan jammer genoeg zelden voor een *Oscar*.

Vaak hoort bij de filmkunst – denk maar aan Hollywood – een geldverslindende entourage van duizelingwekkende *royalty's*, overbetaalde *scenaristen*, veeleisende *impresario's* en megalomane glittershows die via *geostationaire telecommunicatiesatellieten* miljoenen mensen aan de beeldbuis kluisteren.

Het budget voor een spetterende *actiethriller* of een filmisch *titanenwerk* – heb je 'm? – vertegenwoordigt ongeveer het *honderdduizendvoudige* van dat van een slapstickfilm van pakweg zeven *decennia* terug, waarbij horden *onstuimige* politieagenten zich te buiten gingen aan het obligate *gooi-en-smijtwerk*.

Onze veelzijdige speurtocht zit erop. Ik heb jullie langs acht boeiende kunstkamers *geloodst*. Denk nu niet dat we ons onderwerp uitputtend hebben behandeld. Zo heb ik het bewust niet gehad over het bijwijlen *smeuïge* wereldje van de *recensenten* en de critici, of zeg maar gerust *criticasters*.

Vanuit hun ivoren toren *koketteren* zij met hun o zo gefundeerde oordeel, om in het *gevlj* te komen bij hun publiek. Van hen *distantieer* ik mij met genoeg.

En ik zal jullie zeggen waarom: die betweters zijn in hetzelfde bedje ziek als alle collega's die vanochtend niet hebben deelgenomen aan dit artistieke evenement, en die overmorgen een tikkeltje meesmuilend en grijnslachend zullen verkondigen dat zij ongetwijfeld veel minder fouten zouden hebben gemaakt.

Wil je een gouden tip om die arrogantie te pareren? Wel, je citeert langs je neus weg enkele ronkende woorden uit het dictee: daguerreotypie, West-Curaçaose rock-'n-rollmuziek, consciëntieuze dixiecraten, cyrillische cryptoquisquiën, xerofytische yucca's en chrysanthemums, gecyclostyleerde rabelaisiaanse automythologiseringsliteratuur met sterk gargantueske accenten, en je vermeldt er natuurlijk níét bij dat je die woorden niet hoefde op te schrijven. Zo: dit was het.